

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 138/2018
07.11.2019. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Бранка Станића и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници тужиоца АА, чији је пуномоћник Бранка Миладиновић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Сенка Михаљ, адвокат из ..., ради дуга, вредност предмета спора 475.826,32 евра, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 6269/15 од 16.10.2017.године, у седници већа одржаној 07.11.2019. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УСВАЈА СЕ ревизији тужиоца.

УКИДАЈУ СЕ пресуде Привредног апелационог суда Пж 6269/15 од 16.10.2017.године и Привредног суда у Београду П бр.8123/2013 од 09.07.2015. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 6269/15 од 16.10.2017.године у ставу један, одбијена је жалба тужиоца и потврђена пресуда Привредног суда у Београду П 8123/2013 од 09.07.2015. године, којом је одбијен захтев тужиоца да му тужени исплати износ од 475.826,32 евра са каматом по стопи коју прописује Централна европска банка за еуро и то од доспелости сваког појединачног износа до исплате. У ставу два, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 636.672,00 динара и у ставу три одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против другостепене пресуде тужилац је изјавио благовремену и дозвољену ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени је у одговору на ревизију тужиоца предложио одбијање исте, као неосноване.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама ревизијских разлога прописаних одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 55/14) и установио да је ревизија тужиоца основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју суд у ревизијском поступку пази по службеној дужности.

Из утврђеног чињеничног стања произилази да је дана 20.05.2011.године, у Загребу закључен уговор о уступању потраживања између АА као уступиоца и тужиоца, као пријемника. Уступилац је тужиоцу као пријемнику уступио своје целокупно доспело потраживање према дужнику, туженом у укупном износу од 475.826,32 евра са припадајућом законском затезном каматом на појединачне износе ближе одређене у појединачним фактурама од дана доспелости па до исплате, а на име испоручених ... и разних ... средстава. Одредбом члана 7 уговора предвиђена је надлежност спољнотрговинске арбитраже пред Привредном комором Швајцарске, и примена швајцарског права, као меродавног права. Уговор је оверила јавни бележник Лада Драшковић дана 20.05.2011.године. Овером је потврдила да су уговор потписали ВВ за уступиоца и Бранка Миладиновић уа пријемника. Уговор је снабдевен апостилом Републике Хрватске од дана 23.05.2011.године. Тужени је опорио да је уговор потписан од стране овлашћеног заступника фирме АА из ..., односно да је ВВ овлашћени представник фирме.

Првостепени суд је преко Министарства правде прибавио садржину хрватског права. Полазећи од члана 77. Закона о јавном бележничтву Хрватске утврдио је да је на уговору јавни бележник само оверио потписе, односно да је уговор само легализован од стране јавног бележника Републике Хрватске. Исти није претходно утврђивао да ли су потписиници уговора и заступници уговорних страна као правних лица. Имајући у виду да уговор није оверен печатом правног лица АА као и садржину наведеног члана, при чему тужилац на коме је био терет доказивања у складу са чланом 231. ЗПП није доставио доказе да је уговор испред уступиоца закључило овлашћено лице, првостепени суд је закључио да је тужбени захтев неоснован услед недостатка активне легитимације на страни тужиоца. Из тог разлога није посебно образлагао наводе који се тичу висине тужбеног захтева и у том смислу није ценио ни истакнути приговор компензације.

Привредни апелациони суд је по одржаној расправи прихватио закључак првостепеног суда да уговор о преносу потраживања не представља ваљан правни основ по коме је тужилац у својству пријемника примио уступљено потраживање од фирме АА као уступиоца потраживања, јер исти није закључен од овлашћеног лица уступиоца. Другостепени суд закључује да се са сигурношћу не може утврдити да ли тужилац основано потражује утужени износ, јер је тужени оспорио и висину потраживања, а да тужилац на коме је био терет доказивања основаности и висине тужбеног захтева није предложио извођење доказа вештачењем, већ напротив се противио таквом доказу.

Врховни касациони суд прихвата изражено становиште нижестепених судова да је уговорена надлежност спољнотрговинске арбитраже при Привредној комори Швајцарске и примена швајцарског права за однос уступеоца као трећег лица и тужиоца као пријемника, што произилази из члана 7 уговора. Из утврђеног чињеничног стања произилази да се на однос пријемника-тужиоца и дужника-туженог примењује српско право, као меродавно право.

Међутим, основани су наводи ревидента у погледу погрешне примене материјалног права и закључка нижестепених судова да тужилац није активно легитимисан, као учесник материјалноправног односа, за потраживање које је предмет тужбеног захтева, јер није доказао да је уговор о уступању на страни уступеоца закључило овлашћено лице.

Одредбом члана 436. Закона о облигационим односима предвиђено је да поверилац може уговором закљученим са трећим пренети на овог своје потраживање изузев оног чији је пренос забрањен законом или које је везано за личност повериоца, или које се по својој природи противи преношењу на другог.

Одредбом члана 440. Закона о облигационим односима регулисан је однос пријемника и дужника, тако да пријемник има према дужнику иста права која је уступилац имао према дужнику до уступања, а дужник може истаћи пријемнику поред приговора које има према њему и оне приговоре које је могао истаћи уступеоцу до часа када је сазнао за уступање.

Одредбом члана 438. Закона о облигационим односима предвиђено је да за пренос потраживања није потребан пристанак дужника, али је уступилац дужан обавестити дужника о извршном уступању.

У конкретном случају предметни правни посао је дозвољен законом и није везан за личност повериоца. Тужилац као пријемник потраживања по уговору о уступању потраживања потражује од туженог износ од 475.826,32 евра са припадајућом каматом из основног посла, а на основу испостављених фактура, које су наведене у члану 1 уговора за испоручену робу, лекове и медицинска средства.

Применом наведених одредби произилази да дужник не може да оспорава закључени уговор о уступању потраживања, а самим тим ни право пријемника на наплату уступљеног потраживања, из разлога да на страни уступеоца уговор није закључило овлашћено лице. Тужени као дужник из основног посла је у обавези да исплати купопродајну цену за испоручену робу повериоцу, сада тужиоцу као пријемнику уступљеног потраживања. Тужилац је као пријемник уступљеног потраживања активно легитимисан за потраживање које је предмет тужбеног захтева на основу пуноважног уговора о уступању.

Полазећи од погрешног закључка да тужилац није активно легитимисан за утужено потраживања нижестепени судови се нису бавили чињеницама релевантним за висину потраживања тужиоца. Тужени је истакао компензациони приговор за износ од 25.300 евра, који је тужилац оспорио. Од основаности приговора ради пребијања зависи и висина тужбеног захтева, па су нижестепене пресуде укинуте.

Из наведеног разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци одлуке, применом члана 416. став 2. Закона о парничном поступку.

У поновном поступку првостепени суд ће ценити основаност истакнутог приговора ради прибијања од стране туженог и правилном применом материјалног права одлучити о основаности тужбеног захтева.

Председник већа – судија
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић